

*Marta Skarba**

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ AKADEMICKA W ŚWIETLE AKADEMICKICH INKUBATORÓW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zarys treści: Instytucje wspierające przedsiębiorczość akademicką rozwijają się coraz prężniej, z racji tego stanowią ważne źródło kreowania zachowań przedsiębiorczych. Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości są organizacją, która skupia w swych szeregach osoby związane z uczelniami, które oprócz nauki chcą prowadzić własną działalność gospodarczą. Stało się to przedmiotem badań autorki, które miały za cel pokazać, w jakim stopniu AIP pomagają, a co stanowi dla korzystających z ich rad osób kwestie problemowe. W artykule zostały przedstawione wyniki badania ankietowego, gdzie narzędziem był internetowy kwestionariusz ankiety przeprowadzony wśród beneficjentów AIP z Warszawy, Torunia, Łodzi, Poznania i Gdańska.

Słowa kluczowe: Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości; przedsiębiorczość akademicka; przedsiębiorczość spin-off i spin-out

Klasyfikacja JEL: L26

WSTĘP

Osoby związane z kształceniem wyższym, zarówno studenci, jak i osoby pracujące na uczelniach, coraz częściej wybierają alternatywę zakładania własnej działalności gospodarczej jako sposobu zatrudnienia. W związku z tym z roku na rok pojawia się coraz więcej instytucji wspierających, które pomagają w założeniu i prowadzeniu organizacji. Nurt taki, czyli połączenie aspektu wiedzy z biznesem, nazywamy przedsiębiorczością akademicką. Rozwija się on na kanwie wzrostu znaczenia wiedzy jako czynnika przyczyniającego się do rozwoju gospodarki i biznesu. W związku z tym instytucje naukowe nie są już tylko organizacjami naukowo-badawczymi, ale rozwijają także kreatywne zachowania, prowadzące do samodzielnego i efektywnego prosperowania na rynku. Szkoły wyższe stawiają przed sobą wysoko poprzeczkę, chcąc szerzyć

* Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem, ul. Gagarina 13a, 87-100 Toruń, e-mail: martaskarba@hotmail.com

wśród studentów i pracowników postawy stawiające na samozatrudnienie, wiedzę o rozwijaniu firm i umiejętność zarządzania. Przedsiębiorczość akademicka wiąże się przede wszystkim z komercjalizacją pomysłów naukowych i przeniesieniem ich na drogę biznesową. Kojarzy się również z innowacyjnością, a przez to z umiejętnością szybkiego reagowania na zmieniające się trendy, jak i z wiedzą – jak i gdzie należy szukać źródeł finansowania i form zwiększania dochodów. Przedsiębiorczość jako taka pomaga absolwentom uczelni, którzy do pokonania mają coraz bardziej rozwijającą się barierę znalezienia pracy w istniejących już korporacjach. Poszukując pomocy w założeniu firmy działającej na zasadach przedsiębiorczości akademickiej i w zgodzie z jej normami, można natknąć się na bardzo wiele instytucji wspierających przede wszystkim młodych ludzi (studentów) i udzielających cennych rad co do tego, jak efektywnie działać na rynku. Do instytucji takich należą przede wszystkim: Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości, powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy, gminne centra informacji, regionalne instytucje finansujące, przyuczelniane biura karier, banki komercyjne czy aniołowie biznesu. Przedstawione w niniejszym artykule badania dotyczą pierwszej z wymienionych organizacji i miały za zadanie sprawdzenie, czy AIP są dobrym rozwiązaniem dla osób poszukujących pomocy w założeniu i prowadzeniu firmy. Ponadto pokazują, jakie inicjatywy ze strony fundacji są najbardziej pomocne, kto najczęściej staje się beneficjentem oraz jakie kwestie są dla osób korzystających z ich oferty najbardziej problemowe. Celem niniejszego opracowania jest przybliżenie instytucji Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości, pokazanie ich możliwości oraz rozpropagowanie ich idei wśród osób myślących o stworzeniu własnego biznesu.

1. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ AKADEMICKA SPIN-OFF

Badając znaczenie przedsiębiorczości akademickiej w literaturze przedmiotu, natrafić można na podział firm związanych z tego typu inicjatywami. Zwane są one firmami odpryskowymi i dzielą się na spółki spin-off i spin-out. Wspominając krótko o tych drugich, należy powiedzieć, że nie są zależne od jednostki macierzystej założyciela. Przede wszystkim ważne jest to, że mają inne źródła finansowania. Jeśli chodzi o infrastrukturę, to występują sytuacje, że założyciel nowej firmy korzysta z sal lub sprzętu uczelni, ale raczej na podobnych zasadach jak osoby z zewnątrz. Działalności spin-off charakteryzują się tym, że zostały założone przez osobę posiadającą stopień naukowy i zatrudnioną w ośrodku naukowo-badawczym lub studenta. Celem takiej firmy jest komercjalizacja wiedzy i technologii. Jest ona w pewien sposób uzależniona od ośrodka, z którym związany był lub jest jej założyciel [Haffer 2011/2012]. Takie uzależnienie może mieć charakter finansowy, prawny, ale także czysto organizacyjny. Zdarza się również, że firmami spin-off nazywane są takie przedsiębiorstwa, które poprzez swoją działalność wykorzystują potencjał intelektu-

alny placówek rozwojowych. Większość tego typu firm prowadzi działalność usługową, nie tworząc nowej wartości produktowej [Przedsiębiorstwa spin-off [online]].

O tym, że działalność spin-off odgrywa dużą rolę w sferze naukowo-biznesowej oraz że budzi żywe zainteresowanie, świadczy fakt, że coraz więcej mówi się i pisze w tym zakresie zarówno wśród naukowców, jak i biznesmenów. Profesorowie Roberts i Malone, pracujący w Massachusetts Institute of Technology, opisują, że firmy spin-off stanowią osobny podmiot od instytucji macierzystej, ale opierający się na jej dotychczasowych dokonaniach technologiczno-naukowych. Podkreślają również wsparcie finansowe, jakie zapewnia główna organizacja [Roberts, Malone 1996, s. 17–48]. Z kolei profesor University of California – Ray Smilor uważa, że założyć przedsiębiorstwo spin-off może być pracownik placówki naukowej, dzięki czemu brak obecnych powiązań z uczelnią nie przysporzy kłopotów zarówno natury personalnej, jak i infrastrukturalnej [Smilor, Gibson, Ditrich 1990, s. 63–76]. Zupełnie inaczej twierdzą dr Nicolaou i prof. Birley, gdyż nie przykładają wagi do tego, czy założyciel firmy spin-off odejdzie z uczelni czy też nie, a podkreślają, że najważniejszy jest transfer technologii i wiedzy [Nicolaou, Birkley 2003, s. 333–359]. Tak różne zdania pokazują przede wszystkim, że przedsiębiorczość akademicka odgrywa coraz większą rolę w budowaniu biznesów i życiu akademickim.

Podkreślając znaczenie firm spin-off, należy zwrócić uwagę na zjawisko, jakim jest „szare spin-off”. Mianem takim określa się sytuację, w której pracownicy naukowcy używają infrastruktury i własności intelektualnej np. uniwersytetu i nie nakreślają warunków takiego korzystania w żadnym dokumencie. Przypadku takiego nie należy jednak traktować jako złamania zasad statutowych lub prawnych, ewentualnie jako brak etycznego zachowania (Akademicka Platforma Innowacji [online]). Przykładami przedsiębiorstw spin-off na polskim rynku są np. Sonel, Ifotam czy Cynel Unipress.

Firmy odpryskowe można podzielić także ze względu na stopień powiązania kluczowych czynników na: ortodoksyjne, hybrydowe i technologiczne. Pierwsze z nich opierają się na wiedzy naukowca oraz technologii czerpanej z instytucji macierzystej. Firmy hybrydowe z kolei oparte są przede wszystkim na wyżej wspomnianej technologii, naukowcy zaś pozostają na uczelni, nadal pełniąc tam swoje funkcje, a w nowo powstałej firmie stanowią część organów doradczych lub kontrolnych. Najważniejszym czynnikiem w działalnościach technologicznych jest, jak sama nazwa mówi, technologia uczelniana. Osoby, które ją stworzyły lub na niej pracowały na uczelni, nie są stricte związane z firmą, co najwyżej mogą mieć w niej udziały lub pełnić usługi doradcze na jej rzecz [Tamowicz 2006].

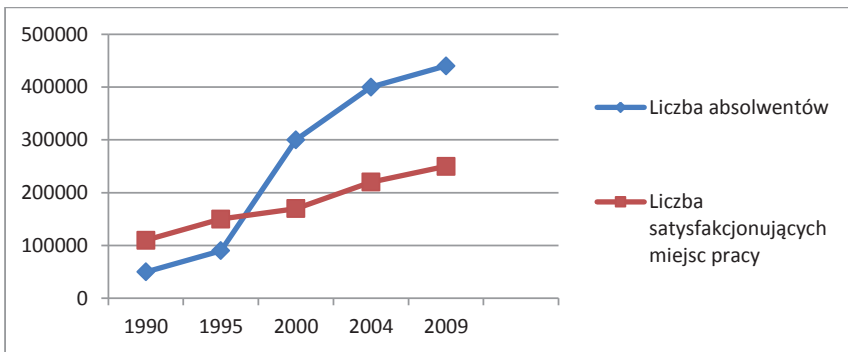
Również na polskim rynku większość uczelni wyższych prowadzi działalność związaną z przedsiębiorczością akademicką. Także toruński Uniwersytet Mikołaja Kopernika posiada szeroką ofertę umożliwiającą studentom rozwój biznesowy. Toruńska kadra uniwersytecka stworzyła specjalny portal poświęcony przedsiębiorczości akademickiej, a co za tym idzie – również firmom

spin-off. Informacji na ten temat należy szukać pod adresem internetowym uczelni.

2. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI AKADEMICKIEJ JAKO RODZAJ PRACY DLA STUDENTÓW I ABSOLWENTÓW

Młodzi ludzie, zakładając własny biznes w trakcie studiów lub zaraz po ich zakończeniu, mogą napotkać na swojej drodze wiele ograniczeń. Jednak ich nastawienie do świata i niezmacona złymi doświadczeniami osobowość daje duże pole manewru. Przewaga młodych przedsiębiorców polega przede wszystkim na tym, że mają energię i optymistycznie patrzą w przyszłość. Łatwiej również się uczą i funkcjonują nawet w najbardziej zmiennym otoczeniu. Zazwyczaj przeszkody traktują jako przeciwności do pokonania, a nie nierozwiązywalne problemy. Ponadto są bardziej odporni na stres i otwarci na otaczający ich świat. Mimo wielu atutów studentów i absolwentów, pojawiają się czasem przeszkody całkowicie od nich niezależne. Za takie ograniczenie można uznać stosunek otoczenia do młodych ludzi, traktowanych często jako ci, którzy nie wiedzą, są bez doświadczenia (zawodowego i życiowego) oraz umiejętności. Przeszkodą może być również brak porażek we wcześniejszej działalności, co może spowodować szybkie zniechęcenie się. Jednak dla osób posiadających odpowiednią wiedzę, zacerpniętą w toku studiowania, aspekt ten wygląda nieco inaczej.

Podkreślonym powyżej, znaczącym czynnikiem, który wpływa na jakość przedsiębiorczości, jest doświadczenie. Chodzi tutaj choćby o posiadanie niezwykle ważnej wiedzy na przykład o tym, jak funkcjonują mechanizmy rynkowe oraz jak podejmować właściwe dla firmy decyzje. Dla przedsiębiorców intelektualnych podejmowanie decyzji jest wyzwaniem, a zarazem możliwością rozwoju i zdobycia wiedzy oraz umiejętności. Ich główną motywacją nie są zazwyczaj pieniądze, ale przede wszystkim realizowanie własnych ambicji [Kwiatkowski, Kamiński 2010, s. 241–244]. W związku z tym takie osoby, prowadząc działalność, nie patrzą na swoją firmę w krótkiej perspektywie, ale zarządzają nią strategicznie. Dzięki temu przedsiębiorstwo ma większe szanse rozwoju i możliwości ciągłego usprawniania. Tak więc bardzo dobrym pomysłem dla nich jest praca dla siebie, zwłaszcza że nie ma wystarczającej liczby satysfakcjonujących miejsc pracy dla wszystkich absolwentów szkół wyższych, co przedstawia rysunek 1.

Rys. 1. Porównanie liczby absolwentów szkół wyższych i liczby satysfakcjonujących miejsc pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Cieślik 2006.

Wielu młodych ludzi decyduje się na założenie własnego biznesu jako alternatywę dla pracy w obcej korporacji. Powodem tego jest przede wszystkim zmieniająca się struktura demograficzno-społeczna, a co za tym idzie – coraz większa liczba absolwentów studiów wyższych. Współczynnik scholaryzacji w Polsce zbliża się do norm zachodnioeuropejskich, ale w związku z tym dla absolwentów uczelni jest coraz mniej atrakcyjnych miejsc pracy. Szczególnym problemem jest tutaj nieadekwatna do miejsc na rynku pracy liczba studentów na poszczególnych kierunkach [Cieślik 2006, s. 30–31]. Złą strategią jest kształcenie znacznej liczby humanistów, dla których rynek pracy jest w bardzo dużym stopniu zagospodarowany [Stankiewicz 2011/2012]. Przekwalifikowania są więc nieuniknione, ale to także wiąże się z kosztami i kolejnym poświęconym na naukę czasem. Poza tym nawet w branży odpowiadającej kierunkowi studiów rzadko można znaleźć pracę pozwalającą się rozwijać, dokształcać, zgodną z ambicjami, a do tego dającą wysokie zarobki. Dlatego też coraz większa liczba młodych ludzi decyduje się na samozatrudnienie. Aby określić, czy jest to dobra alternatywa, należy porównać za i przeciw takiego rozwiązania. Niewątpliwym plusem prowadzenia własnej firmy jest to, że właściciel ma satysfakcję z włożonej pracy, wie, że wszystko zawdzięcza sobie. W pracy etatowej bardzo często, mimo dobrej płacy, młodzi ludzie nie odczuwają spełnienia zawodowego, czy to z powodu braku pełnej możliwości podejmowania decyzji, czy innych pobudek, zazwyczaj natury emocjonalnej. Założenie własnej firmy jest też z pewnością szansą na zarobienie dużych pieniędzy i mimo że wiąże się z ryzykiem, to efekty z pewnością są bardziej namacalne niż w pracy korporacyjnej. Ponadto własny biznes może być źródłem docenienia społecznego, podziwu, satysfakcji z możliwości zatrudniania innych osób. Równie ważnymi korzyściami mogą być takie walory, jak nienormowany czas pracy, zajmowanie

się kwestiami, które są źródłem zainteresowania i inspiracji dla przedsiębiorcy oraz możliwość zmiany profilu działalności, kiedy właściciel będzie uważał to za stosowne.

Za minus prowadzenia firmy uważa się przede wszystkim ryzyko porażki finansowej i związanej z tym odpowiedzialności prawnej. Ryzyko upadku przedsiębiorstw jest największe w pierwszych pięciu latach prosperowania. Młoda osoba powinna liczyć się z możliwością niepowodzenia i konsekwencją na przykład niemożności zaciągnięcia kredytu w późniejszych latach życia. Istotną problemową kwestią opowiadającą się za niezakładaniem przedsiębiorstwa jest niemożność pogodzenia życia prywatnego i zawodowego. Mimo że właściciele firm mają nienormowany czas pracy, to dla dobra działalności poświęcają jej wiele godzin. Wiąże się to z przenoszeniem pracy do domu, ale również ciągłym stresem i obciążeniem pracą, co może mieć zły wpływ na funkcjonowanie rodziny. W przypadku absolwentów bardzo często powiązane jest to również z opieką nad małymi dziećmi, co dodatkowo obciąża [Cieślak 2006, s. 32–36].

Tak więc założenie działalności gospodarczej jako alternatywy dla innego rodzaju pracy ma swoje plusy i minusy i od każdego indywidualnie zależy, czy znajdzie więcej argumentów za czy przeciw. Jednak wobec braku atrakcyjnych, przynoszących satysfakcję miejsc pracy, z pewnością jest dobrze rokującym rozwiązaniem.

3. OCENA AKADEMICKICH INKUBATORÓW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI JAKO INSTYTUCJI WSPIERAJĄCEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ AKADEMICKĄ

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości są dość świeżym zjawiskiem na polskim rynku. W związku z tym praktycznie nie ma dotyczącej ich literatury, dlatego też wszystkie informacje tutaj prezentowane są wynikiem badań, poszukiwań drogą internetową oraz rozmów z osobami pracującymi w AIP.

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości powstały w 2004 roku jako odpowiedź na brak pomocy dla młodych ludzi chcących prowadzić własną firmę, a obawiających się samodzielnie funkcjonować w świecie biznesu lub nieposiadających wiedzy, w jaki sposób to zrobić. Od powstania AIP do dnia dzisiejszego za ich pośrednictwem powstało ponad 1500 firm, które wygenerowały ponad 8 mln euro dochodów.

Pod względem formy prawnej Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości są fundacją, którą kieruje zarząd AIP Group. Dla sprawnego funkcjonowania poszczególnych biur w całej Polsce wyznaczeni zostali dyrektorzy, biorący odpowiedzialność za podległe sobie StartUpy. Wszyscy dyrektorzy podlegają jednak centrali w Warszawie, która nadzoruje i kontroluje ich pracę.

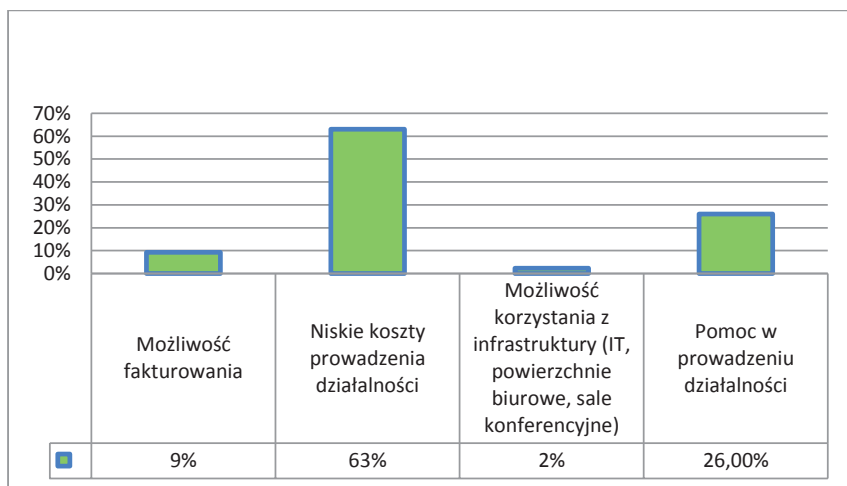
Za misję Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości uważa się tworzenie pozytywnej przestrzeni dla rozwijania przedsiębiorczości nie tylko wśród studentów, jak wskazywałaby na to nazwa, ale dla każdego, kto chce przyłączyć

się do tej ogólnopolskiej inicjatywy. Ich przesłaniem jest hasło „Zmieniać przedsiębiorcze oblicze naszego kraju, dać szansę młodym oraz kreować przedsiębiorczość jako narodową cechę Polaków” (Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości [online]). Inkubatory pomagają w założeniu i początkowym prowadzeniu pomysłu biznesowego. AIP prowadzi różnego typu przedsięwzięcia, dzięki którym młodzi przedsiębiorcy mogą się reklamować, zdobywać klientów i rozwijać zakres swojej działalności. Dodatkowo ważnym atutem jest to, że osoba chcąca prowadzić działalność pod skrzydłami AIP nie musi wносить żadnego wkładu finansowego. Za 250 zł (netto) miesięcznie ma prawo do korzystania z powierzchni biurowych, sal konferencyjnych, sprzętu IT, tak więc nie musi posiadać własnego biura ani sprzętu komputerowego. Ponadto w kwocie tej uwzględniona jest opłata za prowadzenie księgowości, marketingu i możliwości korzystania z porad prawnych. Główna siedziba Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości znajduje się w Warszawie przy ulicy Pięknej 64, jednak w 24 polskich miastach są oddziały współpracujące z uczelniami wyższymi. Liczby biur nie można jednak szacować na podstawie liczby miast, ponieważ np. w Warszawie albo Gdańsku jest ich kilka, praktycznie przy każdym ośrodku akademickim [Majewski, Żywiecki 2008].

Oprócz pomocy w zakładaniu firm inkubatory organizują różnego typu akcje i projekty, które promują szeroko pojętą przedsiębiorczość. Są nimi na przykład „Lekcja przedsiębiorczości w szkołach średnich”, gdzie prowadzone są wykłady na temat zakładania firmy i jej prowadzenia, „Droga do Polski Przedsiębiorczej”, której celem jest stworzenie i wcielenie w życie systemu tworzącego przedsiębiorczość akademicką i realizowanie zadań preinkubacji, czy „Wmiksuj się w fundusze unijne”, czyli program wspomagający osoby ubiegające się o pomoc w ramach Unii Europejskiej (Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości [online]).

Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości jako jedyna tego typu instytucja w Polsce uzyskała certyfikat jakości ISO 9001:2000, a także została zarejestrowana w Krajowym Systemie Usług i Krajowej Sieci Innowacji. Świadczy to o wysokiej jakości pomocy oferowanej przez inkubatory oraz poprawności skonstruowania tego typu idei. Ponadto liczne nagrody, takie jak tytuł „Inicjatywy Roku” czy nagroda Ministerstwa Gospodarki również mówią o ogromnej wartości Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości [Majewski, Żywiecki 2008, s. 20–21].

Najważniejszą jednak kwestią dotyczącą Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości jest to, jak rzeczywiście są one odbierane przez beneficjentów, czyli osoby zakładające firmę za ich pośrednictwem. Badania pokazują, że różne są powody przystępowania do AIP, różne problemy i bodźce najbardziej skłaniające ludzi do wybrania takiej drogi. Na wykresie 1. przedstawiono powody, dla których przystępowano do Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości.

Wykres 1. Powody korzystania z pomocy Akademyckich Inkubatorów Przedsiębiorczości.

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Przeważająca liczba odpowiadających, bo aż 63%, zaznaczyła niskie koszty działalności jako czynnik, który miał wpływ na taki wybór formy działania. Jak już wspomniano powyżej, koszty te to 250 zł netto, co jest znacznie mniejszą kwotą od obowiązkowego przy prowadzeniu tradycyjnej działalności kosztu ZUS-u, który wynosi niemalże 1000 zł. 26% respondentów uważa, że ich wyborem kierowała pomoc w prowadzeniu działalności. Chodzi tutaj przede wszystkim o wsparcie księgowo, czyli sprawdzanie i akceptowanie poszczególnych faktur, tak aby beneficjent nie popełnił błędu podczas ich wystawiania; wsparcie marketingowe, rozumiane jako pomoc w reklamowaniu i znajdowaniu nowych klientów, oraz prawne, czyli stały dostęp do prawnika, który pomoże rozwiązać wszelkiego rodzaju spory dotyczące natury prawno-administracyjnej. Zaledwie 2,33% wypełniających ankietę jako powód korzystania z Akademyckich Inkubatorów Przedsiębiorczości oznaczyło możliwość korzystania z infrastruktury AIP. Wiąże się to zapewne z faktem, że obserwując branżę, w jakich działają StartUpy, to większość z nich funkcjonuje w środowisku internetowym i nie potrzebuje sal konferencyjnych. 9% respondentów jako najważniejszą kwestię w działalności w AIP określiło możliwość wystawiania faktur. Reasumując, największą zaletą prowadzenia działalności przy Akademyckich Inkubatorach Przedsiębiorczości są niskie koszty, jakie ponoszą beneficjenci. Bacząc na misję AIP, czyli pomoc młodym, przedsiębiorczym ludziom, jest to ważne, by nie inwestować bez pewności osiągnięcia sukcesu zarówno zawodowego, jak i finansowego.

Równie istotną kwestią jest to, co beneficjenci zmieniliby w działaniu Inkubatorów. Pytanie takie zostało zadane w kwestionariuszu ankietowym, a tabela 1. przedstawia jego wyniki.

Tabela 1. Rodzaje zmian, jakie ułatwiłyby beneficjentom współpracę z AIP

Rodzaj zmiany	Udział % w ogóle odpowiedzi
Żadne	16,31%
Zwiększenie pomocy marketingowej	11,65%
Większy limit kontaktu z ekspertami (np. prawnikiem)	9,32%
Szybsze załatwianie pilnych kwestii (w szczególności spraw kierowanych do działu prawnego)	9,32%
Zmiana formy wypłat pieniędzy na prywatne konto beneficjenta	4,66%
Większa liczba spotkań z mentorami	4,66%
Wprowadzenie możliwości podpisywania umów i robienia przelewów samodzielnie	4,66%
Zniwelowanie maksymalnego sformalizowania	4,66%
Wprowadzenie braku konieczności akceptacji każdej z umów, jeśli pochodzą one z wcześniej zgłoszonego wzorca	4,66%
Nadanie osobowości prawnej StartUpom, a co za tym idzie możliwość wystawiania faktur pod własnym szyldem	4,66%
Zmniejszenie rozszad pracowników	2,33%
Zindywidualizowanie podejścia do beneficjentów	2,33%
Wprowadzenie możliwości dofinansowania na początku prowadzenia działalności	2,33%
Zmiana wszystkiego	2,33%
Zamknięcie wglądu do faktur i przelewów historycznych przez pracowników AIP	2,33%
Zaakceptowanie możliwości korzystania z podpisu elektronicznego	2,33%
Otwarcie biur prywatnych, które beneficjenci mogą wynajmować na preferencyjnych warunkach	2,33%
Zniesienie opłaty preinkubacyjnej w miesiącach, kiedy firma nie generuje przychodów	2,33%
Wprowadzenie możliwości podpisywania umów długoterminowych	2,33%
Zmiana sposobu dysponowania pomieszczeniami AIP, tak aby pierwszeństwo mieli beneficjenci, a nie osoby z zewnątrz	2,33%
Wprowadzenie „lekcji” przed rozpoczęciem działalności, które uczą, w jaki sposób prowadzić firmę i tłumaczą, jak dokładnie działają AIP	2,33%

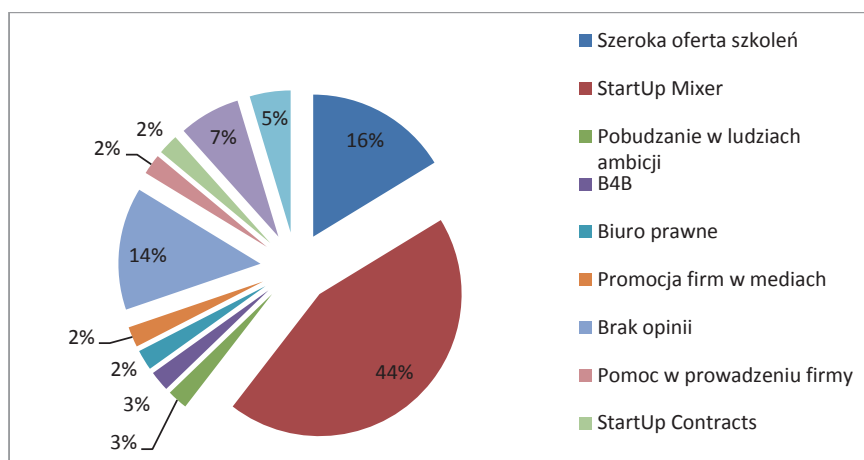
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Jak pokazuje powyższa tabela, Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości mają wiele rzeczy do ulepszenia, ponieważ tylko 16,31% respondentów uważa, że w działaniach Inkubatorów nie należy nic zmieniać. Niektóre sugestie są jednak niemożliwe do zrealizowania, choćby z powodów prawnych czy czysto finansowych. Przykładem tego może być nadanie firmom osobowości prawnej

(gdyby tak się stało, koszt prowadzenia działalności wzrósłby o wydatek skierowany do ZUS-u, co w tym wypadku niwelowałoby atrakcyjność AIP pod względem nakładowym). Wiele sugestii w wypowiedziach beneficjentów dotyczyło działania działu prawnego. Respondenci żalili się na długość oczekiwania na odpowiedź prawnika i zbyt krótki czas możliwy do wykorzystania przez każdego członka AIP. Niektóre ze zmian mogłyby być jednak zaaplikowane do poszczególnych biur, np. większa pomoc od działów marketingu czy spotkania z mentorami.

Odpowiedzi pokazały pewne niedoskonałości działania systemu Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości, ale śmiało można stwierdzić, że w ich funkcjonowaniu nie ma rażących uchybień, które uderzałyby w dobro beneficjentów. Należy pamiętać, że fundacja została tak stworzona, by być poprawną pod względem prawnym i skarbowym, więc niektóre rozwiązania, jak brak osobowości prawnej czy brak możliwości samodzielnego akceptowania umów, są niezmiennalne.

Wykres 2. pokazuje różnorodność i przydatność inicjatyw przeprowadzanych przez Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości.

Wykres 2. Najlepsze inicjatywy Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Według osób biorących udział w ankiecie najciekawszą inicjatywą AIP jest StartUp Mixer. Odpowiadający twierdzili, że dzięki Mixerowi można spotkać się z innymi osobami prowadzącymi biznes przy AIP, podzielić się swoimi doświadczeniami, ale co najważniejsze – wymienić kontakty i zaoferować innym swoje usługi. Również dużo osób uznało, że najciekawszą inicjatywą AIP są liczne szkolenia, które uczą, w jaki sposób dobrze prowadzić firmę, motywu-

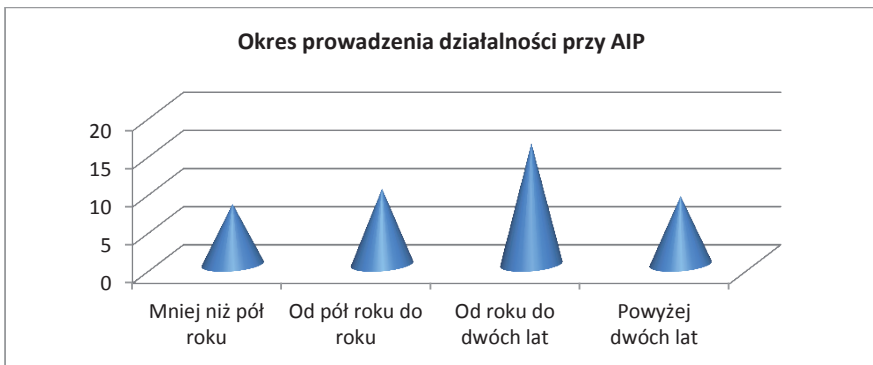
ją do aktywniejszego działania, ale także pozwalają spotkać osoby, które osiągnęły spektakularny sukces i mogą podzielić się tym, co sami przeżyli. Za ciekawą wypowiedź można uznać słowa jednego z respondentów, mówiące, że najciekawszą inicjatywą jest to, że Inkubatory „pobudzają w ludziach ambicję do bycia kimś więcej niż tylko zwykłym pracownikiem”. Ma to zapewne związek z osobami będącymi pracownikami AIP, którzy skłaniają do podejmowania wyzwań.

Tabela 2. Najliczniej reprezentowane branże w AIP

Branża	Udział procentowy
IT	25,63%
Szkolenia, coaching	11,65%
Reklama	9,32%
Handel	4,66%
Edukacja	4,66%
Doradztwo	4,66%

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Obserwując odpowiedzi respondentów na temat reprezentowanej branży, można zauważyć, że najwięcej firm zajmuje się usługami IT, czyli tworzeniem stron internetowych, pozycjonowaniem lub tworzeniem portali. Wśród wszystkich badanych drugie miejsce należy do działalności szkoleniowo-coachingowej, następne zaś do reklamowej. Te trzy główne gałęzie obejmują ponad 46% wszystkich przedsiębiorców wypełniających kwestionariusz. Pozostałe branże są bardzo rozproszone, począwszy od artystycznych, takich jak filmowa czy fotograficzna, a skończywszy na przykład na budowniczej.

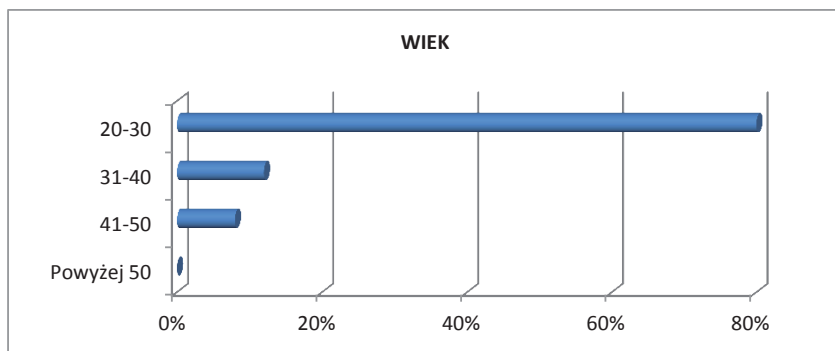
Wykres 3. Okres prowadzenia działalności przez beneficjentów AIP

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Kolejna część kwestionariusza ankiety dotyczyła okresu, przez jaki beneficjenci prowadzą działalność. Najwięcej osób biorących w nich udział ma swoją firmę przy AIP od roku do dwóch lat. Jest to czas, który pozwala rzeczywiście

dobrze przyjrzeć się działaniu Inkubatorów i wypowiedzieć się na ich temat. Stąd też zapewne dokładne opinie wydawane w poprzednich kwestiach.

Wśród respondentów znajdują się także osoby, które są związane z Inkubatorami ponad dwa regulaminowe lata (według regulaminu preinkubacji w AIP osoba przystępująca do programu może być beneficjentem przez 24 miesiące, jeśli jednak uiszcza opłaty i nie narusza żadnych przepisów stworzonych na potrzeby AIP, to okres maksymalnych dwóch lat nie jest do końca przestrzegany i można go wydłużyć).

Wykres 4. Wiek osób prowadzących działalność przy AIP

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Patrząc na wiek respondentów, wyraźnie widać, że największą grupą w tym zakresie są osoby między 20. a 30. rokiem życia. Jest ich aż 81%. Trochę mniej jest osób między 31. a 40. rokiem życia (12%) i tutaj już widać, że dobrym pomysłem było zniesienie bariery wiekowej w Akademickich Inkubatorach Przedsiębiorczości (do 2011 r. do programu mogły przystąpić tylko osoby do 30. roku życia). 7% to beneficjenci między 41. a 50. rokiem życia. W badaniu nie wzięła udziału żadna osoba powyżej 50 lat.

PODSUMOWANIE

Podsumowując wyniki przeprowadzonego badania, można wyprowadzić wniosek, że Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości są zbiorem bardzo zróżnicowanych osobowości w różnym wieku, z szerokim wachlarzem umiejętności i doświadczeń. Świadczy to, że struktura przeznaczona początkowo tylko dla studentów, doskonale sprawdza się w innych środowiskach. Zwracając uwagę na to, ilu osobom Inkubatory dają możliwość rozwoju i oferowania swoich usług innym, śmiało można stwierdzić, że są one dobrym rozwiązaniem.

Osoby, które brały udział w badaniach, przedstawiają bardzo różne powody, dla których skorzystały z programu AIP. Najczęściej podawaną przyczyną jest to, że prowadzenie tradycyjnej działalności gospodarczej jest drogie, a dzięki

Inkubatorom można maksymalnie ograniczyć koszty. Jest to więc szansa dla wielu osób, które albo z braku funduszy, albo ze strachu przez utratą znacznej gotówki w żadnym innym razie nie zdecydowałyby się na działanie. Czy ma to jednak pozytywny wpływ na gospodarkę? Z jednej strony śmiało można stwierdzić, że tak, ponieważ te osoby równie dobrze mogłyby w poszukiwaniu pracy wyjechać do innego kraju i tam generować swoje dochody. Z drugiej jednak strony prowadzenie działalności przy AIP nie objawia się ani zmniejszeniem bezrobocia, ani zwiększeniem liczby właścicieli małych i średnich przedsiębiorstw. Mimo że firmy działające w Inkubatorach generują niekiedy ogromne dochody, w rzeczywistości system został stworzony w taki sposób, że dopóki dana firma nie „wyjdzie” z AIP, nie jest osobnym biznesem, na przykład dla fiskusa jest tylko AIP. Czy to źle? Nie do końca, ponieważ mimo że beneficjent, współpracując z Akademickimi Inkubatorami Przedsiębiorczości, jest w świetle prawa jedynie osobą odbierającą swoje dochody najczęściej za pomocą umowy zlecenia lub o dzieło, to w pewnym momencie otwiera swoją działalność na normalnych warunkach i nie musi zazwyczaj obawiać się o swój byt, ponieważ ma klientów, doświadczenie i jest znany w swojej branży, a jeśli mu się nie uda zaistnieć nawet w AIP, praktycznie nic nie traci.

Faktem potwierdzającym to, że AIP są dobrą inicjatywą, są wypowiedzi osób z nich korzystających, które deklarują, że jeżeli nie mieliby możliwości działalności w ten sposób, to na pewno nie stworzyliby własnego przedsięwzięcia. Jest to dowód na to, że takie inicjatywy i organizacje wspierające przedsiębiorczość dostarczają odwagi i kreują nowe pokolenie polskich przedsiębiorców. Ponadto skupiają ciekawych i ambitnych ludzi, realizujących swój pomysł biznesowy w innowacyjny sposób i dążących do niezależności na coraz bardziej wymagającym i trudnym rynku pracy.

LITERATURA

- Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości [online] AIP [dostęp 27 stycznia 2013 r.] Dostępny w World Wide Web: <http://s.inkubatory.pl/aktualnosci/33-droga-do-polski-przedsiębiorczej>.
- Cieślak J., (2010), *Przedsiębiorczość dla ambitnych. Jak uruchomić własny biznes*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
- Haffer M., (2011/2012), Wykład: *Przedsiębiorczość*, UMK Toruń.
- Kwiatkowski S., Kamiński M. B., (2010), *Intellectual Entrepreneurship. Wiedza, przedsiębiorczość, bogactwo*, Warszawa: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego.
- Majewski P., Żywiecki P., (2008), *Przedsiębiorczość akademicka w Toruniu: dobre praktyki Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości przy Wyższej Szkole Bankowej*, Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu.
- Nicolaou N., Birley S., (2003), *Academic networks in trichotomous categorisation of university spinouts*, „Journal of Business Venturing” 18, DOI: [http://dx.doi.org/10.1016/S0883-9026\(02\)00118-0](http://dx.doi.org/10.1016/S0883-9026(02)00118-0)

- Przedsiębiorczość spin-off* [online] Akademicka Platforma Innowacji [dostęp 9 listopada 2012 r.]. Dostępny w World Wide Web: <http://innowacje.umk.pl/site/pracownicy/e1327600277>
- Przedsiębiorstwa spin-off [online] Portal dla młodych przedsiębiorców [dostęp 9 listopada 2012 r.]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.mlodyprzedsiębiorca.pl/akademia-sukcesu/akademickim-piorem/282-przedsiębiorstwa-spin-off>
- Roberts E. B., Malone D. E., (1996), *Policies and structures for spinning out new companies from research and development organizations*, R&D Management, 26 (1).
- Smilor R., Gibson D., Ditrich G., (1990), *University spin out companies: technology start-ups from UT-Austin*. Journal of Business Venturing 5, DOI: [http://dx.doi.org/10.1016/0883-9026\(90\)90027-Q](http://dx.doi.org/10.1016/0883-9026(90)90027-Q)
- Stankiewicz M. J., (2012/2013), Wykład: *Zarządzanie konkurencyjnością przedsiębiorstwa*, UMK Toruń.
- Tamowicz P., (2006), *Przedsiębiorczość akademicka. Spółki spin-off w Polsce*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.

ACADEMIC ENTREPRENEURSHIP IN THE LIGHT OF ACADEMIC INCUBATORS FOR ENTREPRENEURSHIP

Abstract: The institutions which support academic entrepreneurship develop more dynamically. They are an important source of creating entrepreneurial behaviors. Academic Incubators for Entrepreneurship are an organization which focuses many people related with the university and want to run their own business. It has become a subject of study authors this article. The research show how Academic Incubators for Entrepreneurship help young people. The article presents the results of the survey, where the instrument was online questionnaire filled by the beneficiaries of the AIP from Warsaw, Toruń, Łódź, Poznań and Gdańsk.

Keywords: Academic Incubators for Entrepreneurship; academic entrepreneurship, entrepreneurship spin-off and spin-out